

8.11.2021

Sivistysvaliokunta

HE127/2021 vp

Perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja lukiolain muuttaminen

Hallituksen esityksessä esitetään säädöksiä kiusaamiseen puuttumiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi perusopetuslakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, lukiolakia ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettua lakia. Esityksen on tarkoitus yhtenäistää perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen lainsäädäntöä. AMKEN lausunto keskittyy ammatillista koulutusta koskeviin muutosesityksiin.

Lapsen etu 2 §

Lakiesityksessä mainitaan, että säännös lapsen edusta laajennetaan koskemaan myös toisen asteen koulutusta, mm. opetuksen ja toiminnan suunnittelua ja järjestämistä. Säädösesityksissä jää epäselväksi mitä tämä tarkoittaa ammatillisessa koulutuksessa ja tätä pitää toimeenpanossa selkiyttää.

Ilmoitusvelvollisuus 80 §

Esityksen mukaan opettajille ja rehtoreille tulee velvollisuus jatkossa ilmoittaa häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta oppivelvollisen eli alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle. AMKE näkee esityksen tarpeelliseksi keinoksi puuttua ongelmiin. Vakavimmassa tapauksissa on tarpeen ottaa yhteys myös poliisiin ja lastensuojeluun.

Kaksoisrangaistus 88 §

Kaksoisrangaistuksen poistamisesitys selkiyttäisi oikeustilaa. Nykyisin opiskelijalle ei voida määrätä koulutuslainsäädännön mukaista kurinpitotoimenpidettä, jos hänen toimintansa tuomioistuimen tutkittavana. AMKE kannattaa esitystä, koska se selventää kurinpitoimien oikeudellista luonnetta sekä koulutuksen järjestäjän mahdollisuuksia puuttua ongelmiin.

Erottaminen 93 §

Esityksen mukaan rehtori ei voisi enää päättää oppivelvollisen opiskelijan määräaikaisesta erottamisesta oppilaitoksesta. Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen voisi tehdä oppivelvollisen osalta koulutuksen järjestäjä asettama monijäseninen toimielin. AMKE muistuttaa, että muutoksesta huolimatta päätös tulee tarvittaessa kyetä tekemään nopeasti tilanteissa, jossa opiskelijan käytös on vaaraksi muille. Opiskelijan oikeus opetukseen voidaan rehtorin päätöksellä evätä kolmeksi päiväksi. Aikataulu käsitellä mahdollinen erottaminen monijäsenisessä toimielimessä kolmessa päivässä on hyvin tiukka.

Lakialoite 6/2021 vp esittää vastaavasti täysin päinvastaista toimenpidettä perusopetuksen rehtorin toimivaltaan. Ehdotuksen mukaan rehtorille tulisi oikeus erottaa oppilas korkeintaan kahdeksi viikoksi ilman monijäsenistä toimielintä. HE korostaa lakien yhtenäistämistä. AMKE edellyttää, että erottamisasiassa tulee noudattaa samaa toimintalinjaa.

Kurinpito 85 § ja opiskelijahuolto

Pyrkimykset ehkäistä kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ovat erittäin kannatettavia. Ongelmien ennaltaehkäisyn kannalta on kuitenkin ristiriitaista, että sote-uudistuksessa (HE241/2020) siirretään opiskelijahuollon palvelujen järjestämisvastuu uusille hyvinvointialueille. Opiskelijahuollon lähtökohtana on ennaltaehkäisevä työ, jonka suunnittelu ja toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa.

Esityksen 85 §:n 4 momentillisäysesityksen mukaan opiskelun epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. AMKE pitää tätä opiskelijahuollon järjestämisvelvollisuuden siirtymisen takia ongelmallisena. Velvoite asetetaan tässä koulutuksen järjestäjälle, joka ei vastaa opiskelijahuollon järjestämisestä tai käytä työnjohtovaltaa asiassa. AMKE esittää, että muutos tulee tehdä oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (1287/2013) eikä koulutuksen toimintalainsäädäntöön.

Opiskelijan velvollisuudet 94 §

Esitys laajentaisi ja täsmentäisi voimassa olevan momentin mukaista opiskelijan käyttäytymisvelvollisuutta. Se myös olisi yhtenäinen perusopetus- ja lukiolain kanssa. AMKE kannattaa muutosta.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Saku Lehtinen
asiantuntija

Lisätiedot: asiantuntija Saku Lehtinen, 040 041 2057, saku.lehtinen@amke.fi